

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 29.12.1983, sp. zn. 1 Cz 47/83, ECLI:CZ:NS:1983:1.CZ.47.1983.1

Číslo: 13/1985

Právní věta: Jestliže poškozený prokáže v občanském soudním řízení vznik škody, ale neprokáže její výši uplatněnou v žalobě, přizná soud náhradu škody ve výši, jež byla prokázána; ohledně té části škody, jejíž výši lze zjistit jen s nepoměrnými obtížemi nebo ji nelze zjistit vůbec, může soud s přihlédnutím k výsledkům provedeného dokazování použít ustanovení § 136 o. s. ř. Výše škody na věci nemusí být prokázána vyúčtováním její opravy; lze vycházet z ceny věci v době poškození a z rozsahu poškození. Uvedené okolnosti musí mít soud na zřeteli při rozhodování o souhlasu se zpětvzetím žaloby, kterou žalobce odůvodňuje tím, že nemůže prokázat výši škody, která mu vznikla.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 29.12.1983

Spisová značka: 1 Cz 47/83

Číslo rozhodnutí: 13

Číslo sešitu: 2-3

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Cena, Náhrada škody, Řízení před soudem, Rozhodnutí soudu, Zpětvzetí návrhu, Zpětvzetí žaloby

Předpisy: 99/1963 Sb. § 96
§ 136

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Žalující podnik státního obchodu se domáhal na žalovaném zaplacení částky 34 164 Kčs s přísl. jako náhrady škody vzniklé tím, že žalovaný se vloupal do prodejny č. 019 v S., do prodejny č. 110 v T. a do prodejny č. 012 v J. Za své jednání byl žalovaný odsouzen v řízení vedeném u okresního soudu v Mladé Boleslavi pod sp. zn. 10 T 583/80 pro trestný čin rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví. Žalobci jako poškozenému byla přiznána v adhezním řízení náhrada škody částkou 16 227 Kčs; se zbytkem nároku ve výši 34 164 Kčs byl odkázán na řízení ve věcech občanskoprávních.

Rozsudkem okresního soudu v Semilech byla žalovanému uložena povinnost zaplatit žalobci částku 28 504 Kčs s 3 úrokem od 5. 5. 1980 do zaplacení a nahradit náklady řízení ve výši 1137 Kčs. Co do zbytku žalobcem uplatněné částky ve výši 5660 Kčs byla žaloba zamítnuta.

Rozsudkem Nejvyššího soudu ČSR sp. zn. 1 Cz 73/82 bylo vysloveno, že tímto rozsudkem, pokud jím byla žaloba ohledně částky 5660 Kčs zamítnuta, byl porušen zákon, rozsudek byl v uvedeném rozsahu a ve výroku o nákladech řízení zrušen a věc byla vrácena soudu prvního stupně k dalšímu

řízení a k novému rozhodnutí. Nejvyšší soud ČSR vyslovil názor, že žalobu o zaplacení částky 5660 Kčs představují náhradu škody za opravu poškozeného zařízení jednotlivých prodejen (včetně výměny zámků, zasklení oken a opravy kovových mříží) nelze zamítnout jen z toho důvodu, že vyčíslená škoda nebyla podložena řádnou fakturací použitého materiálu, z níž by vyplýval rozsah oprav. Soudu prvního stupně bylo uloženo provádět další důkazy za účelem zjištění rozsahu a výše škody.

Usnesením okresního soudu v Semilech bylo pak připuštěno zpětvzetí žaloby a řízení bylo zastaveno. O nákladech řízení bylo rozhodnuto tak, že žádná z účastníků nemá právo na jejich náhradu a žalovanému bylo uloženo nahradit státu náklady svědeckého částkou 130 Kčs. Soud dospěl k závěru, že vzetí žaloby zpět není v rozporu se zájmem společnosti, neboť již nelze bezpečně zjistit výši škody, kterou žalovaný způsobil žalující organizaci.

Nejvyšší soud ČSR rozhodl o stížnosti pro porušení zákona, kterou podal ministr spravedlnosti ČSR, tak, že uvedeným usnesením soudu prvního stupně byl porušen zákon.

Z odůvodnění:

Podle ustanovení § 6, § 120 odst. 1 a § 153 odst. 1 o. s. ř. rozhoduje soud na základě skutečného stavu věci a dbá o to, aby skutečný stav věci byl zjištěn co nejúplněji.

Podle ustanovení § 96 odst. 2 o. s. ř. soud nepřipustí vzetí návrhu zpět, jestliže je to v rozporu se zájmem společnosti. V takovém případě soud po právní moci usnesení pokračuje v řízení.

V již zmíněném rozsudku Nejvyššího soudu ČSR sp. zn. 1 Cz 73/82, vydaného v téže právní věci, bylo uvedeno, že ochrana majetku v socialistickém vlastnictví není jen záležitostí socialistických organizací, ale věcí celé společnosti, a bylo zdůrazněno, že povinnost chránit národní majetek (výslovně zakotvená např. v ustanovení § 2 odst. 2 vyhlášky č. 156/1975 Sb. o správě národního majetku 1) znamená, že organizace musí škodu správně vyčíslit a včas uplatnit právo na její náhradu v plném rozsahu odpovídajícím příslušným zákonným ustanovením.

V rozporu s tímto ustanovením, a tedy i se zájmem společnosti na ochraně majetku v socialistickém vlastnictví, je postup organizace, která vezme zpět žalobu o náhradu škody, způsobené na tomto majetku, jen proto, že určení výše prokazatelně způsobené škody je obtížné nebo zčásti nemožné.

Z ustanovení § 420 o. z. vyplývá, že poškozený musí prokázat vznik škody a její výši. Jestliže však poškozený prokáže vznik škody, ale neprokáže její výši v celkové jím uplatněné částce, neznamená to, že žalobě nelze vůbec vyhovět. Poškozenému lze v tomto případě přiznat náhradu škody ve výši, která byla v řízení prokázána, a ohledně náhrady té části škody, jejíž výši lze zjistit jen s nepoměrnými obtížemi nebo ji nelze zjistit vůbec, může soud použít úvahu ve smyslu ustanovení § 136 o. s. ř. s přihlédnutím k výsledkům provedeního dokazování. Výše škody na věci pak nemusí být vždy prokázána vyúčtováním její opravy. Lze vycházet z ceny věci v době poškození a z rozsahu poškození.

Z uvedených závěrů musí důsledně vycházet nejen organizace spravující národní majetek, na kterém byla způsobena škoda, ale i soud. Rozhodnutí soudu v řízení o náhradě škody na majetku v socialistickém vlastnictví je správné jen tehdy, jestliže při využití všech zákonných možností zajišťuje návratnost pokud možno všech hodnot, o které byla společnost způsobením škody připravena. To platí i pro rozhodování podle ustanovení § 96 odst. 2 o. s. ř., které navíc zvláště zdůrazňuje respektování zájmů společnosti.

Jestliže tedy soud zjistí, že žalovaný způsobil škodu na majetku v socialistickém vlastnictví, a poškozená žalující organizace vezme žalobu zpět pouze z toho důvodu, že nemůže prokázat přesnou

výši škody, soud nepřipustí vzetí žaloby zpět, neboť by to bylo ve smyslu ustanovení § 96 odst. 2 o. s. ř. v rozporu se zájmy společnosti.

V pojednávané věci soud navíc kromě výši uvedených důkazů neprovedl žádné další dostupné důkazy, z nichž by bylo možné zjistit rozsah poškození jednotlivých prodejen a výši škody odpovídající tomuto zjištěnému rozsahu poškození. Nevyslechl žalovaného k rozsahu a výši škody a zejména neprovedl důkaz konstatování příslušných částí trestního spisu okresního soudu v Mladé Boleslavi sp. zn. 10 T 583/80, zejména fotodokumentací a protokolů o ohledání místa činu. V tomto spisu je např. na č. l. 489-499 protokol o ohledání místa činu a fotodokumentace k případnému násilnému vniknutí do prodejny č. 012 v J. Soud se nepokusil ani jinými důkazy zjistit výši škody, ačkoli již citovaný rozsudek Nejvyššího soudu ČR nutnost provádět další důkazy zdůrazňoval.

Pokud soud prvního stupně s ohledem na to, co bylo shora uvedeno, v dalším řízení nepřipustí vzetí žaloby zpět, bude třeba, aby provedl dokazování v naznačeném směru a podle jeho výsledků rozhodl. Přitom vezme, jak již bylo uvedeno, v úvahu, že žalobci lze přiznat prokázanou výši náhrady škody a ohledně případné zbývající neprokázané výše škody, která prokazatelně vznikla, lze použít úvahu soudu ve smyslu ustanovení § 136 o. s. ř.

Soud prvního stupně pochybil i v otázce nákladů řízení a jeho usnesení je pro nedostatek důvodů v tomto směru nepřezkoumatelné. Z odůvodnění uvedeného usnesení nevyplývá, zda soud při rozhodování o nákladech řízení mezi účastníky a o nákladech řízení státu vzal v úvahu, že citovaným rozsudkem Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 1 Cz 73/82 byl zrušen nejen výrok rozsudku soudu prvního stupně ohledně zamítnutí částky 5660 Kčs s přísl., nýbrž i celý výrok o nákladech řízení. Výrok uvedeného usnesení o zastavení řízení se správně týká pouze částky 5660 Kčs s přísl. (i když to není výslovně ve výroku uvedeno); nesprávně však bylo rozhodnuto jen o nákladech řízení placených po vydání citovaného rozsudku Nejvyššího soudu ČR a nikoli o nákladech řízení předcházejícího. S ohledem na shora uvedené měl soud rozhodnout o nákladech řízení mezi účastníky a o nákladech řízení státu od podání žaloby, tedy i ve vztahu k částce 28 504 Kčs s přísl., a rozhodnutí v tomto směru řádně odůvodnit.

Soud prvního stupně tedy porušil svým rozhodnutím zákon v ustanoveních § 6, § 96 odst. 2, § 120 odst. 1, § 153 odst. 1 a § 136 o. s. ř. ve vztahu k ustanovením § 420 a § 422 odst. 1 o. z.

1) Srov. nyní § 9 vyhlášky č. 90/1984 Sb. o správě národního majetku.